

VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ LISTY

ROČNÍK XLV

ČERVENEC 1976

ČÍSLO 4

356.33:615.4.006:362.1

VÝCVIK VOJÁKŮ V ZÁLOZE PRO ČINNOST V LÉKÁRNÁCH POLNÍCH ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍ

Plk. RNDr. PhMr. Alois KOVÁŘ, plk. RNDr. PhMr. Vladimír ŠPERLING
Vojenský lékařský výzkumný a doškolovací ústav JEP, Hradec Králové

Důležitou součástí přípravy zdravotnické služby na plnění jejích náročných úkolů je výcvik v polních podmínkách. Základní formou výcviku musí být praktické procvičení činnosti jednotky ve složitých podmínkách soudobého vedení boje. Výcvik proto musí být předem promyšlený, účelně a správně cílený, organizovaný a materiálně zajištěný.

Jednou z rozhodujících podmínek úspěchu je předchozí pečlivá příprava vedoucích funkcí. Zahrnuje stanovení cílů výcviku, obsahu zaměstnání, a to až na funkční součásti zařízení, zpracování plánu, přípravu dokumentace a materiální zabezpečení.

Obsah, pořadí a metodika jednotlivých zaměstnání se mohou měnit podle stanoveného cíle, daného času, který je k dispozici, i podle dalších činitelů, které průběh výcviku ovlivní. Vždy je však nutno dodržet zásadu, že výcvik musí mít teoretický i praktický ráz, aby cvičící nabyli potřebných vědomostí i dovedností.

Při zpracování plánu zaměstnání příslušníků lékárny cvičícího zařízení dbáme na tyto zásady:

- lekce a praktická zaměstnání musí vycházet z celkového plánu výcviku a zaměřovat se na splnění výcvikových cílů celého zařízení,
- výcvik v odborných farmaceutických otázkách provádět se všemi příslušnými lékárníky,
- praktickou část výcviku provádět rozvitím lékárny a organizováním všech činností vyplývajících z funkce lékárny a úkolů příslušného zdravotnického zařízení,
- výcvik zabezpečit materiálním vybavením lékárny (předepsanou výbavou lékárny), dokumentací, nahrávkami činnosti atd.

Jako jednu z variant provádění odborné části výcviku volíme následující náplň teoretické části a metodiku praktického výcviku:

1. Teoretická část výcviku

Téma 1. Úkoly a organizace vojenské farmacie v poli

Základní úkoly vojenské farmacie při organizování materiálně technického zabezpečení jednotek, útvarů a zařízení zdravotnickým materiálem. Síly a prostředky vojenské farmacie, všeobecná charakteristika jejich činnosti, úkoly řídicích orgánů a výkonných prostředků. Systém zásobování vojsk a součástí zdravotnické služby zdravotnickým materiálem.

Téma 2. Zdravotnický materiál předepsaný tabulkou počtů

Základní třídění zdravotnického materiálu. Charakteristika polní zdravotnické výstroje. Takticko-technické údaje zdravotnické výbavy jednotlivce, zdravotnického personálu a cvičícího zdravotnického zařízení. Materiál bojového zabezpečení a běžné potřeby, charakteristika, způsob plánování a zásobování.

Téma 3. Lékárny polních zdravotnických zařízení

Úkoly lékáren polních zdravotnických zařízení, jejich kádrové a materiální zabezpečení. Činnost náčelníka a příslušníků lékárny v jednotlivých obdobích. Povinnosti příslušníků lé-

kárny. Způsob rozvinutí lékárny k provozu. Náplň práce lékárny (příprava léčiv a infúzních roztoků, výdej hromadně vyráběných léčivých přípravků a ostatního materiálu, zásobování kyslíkem, organizace oprav zdravotnického materiálu, evidence a účtování zdravotnického materiálu, plánování a vyžadování zdravotnického materiálu). Organizace součinnosti se součástmi zdravotnického zařízení (příjem žádánek, výdej materiálu, konzultační a kontrolní činnost). Promítnutí výukových pomůcek o rozmístění pracovišť lékárny ve zdravotnickém stanu a instrukčního filmu o provozu polní lékárny.

Výuku plánujeme v bloku jednoho dne, a to jen pro příslušníky lékárny cvičícího zařízení.

2. Praktická část výcviku

1. den. Aktivizování zařízení, převzetí materiálu, dosažení pohotovosti k přesunu.

Úkoly pro cvičící:

- převzetí dokumentace u náčelníka zařízení a jeho nařízení k převzetí materiálu;
- převzetí zdravotnického materiálu pro zařízení ze skladu;
- odevzdání příslušného zdravotnického materiálu náčelníkům součástí, kontrola jeho úplnosti;
- naložení materiálu lékárny na dopravní prostředky;
- hlášení o dosažení pohotovosti lékárny k přesunu a o stavu zabezpečení zařízení zdravotnickým materiálem.

Metodické pokyny:

- po převzetí dokumentace a nařízení k převzetí materiálu náčelník lékárny prostuduje s podřízenými připravenou dokumentaci;
- podle připraveného celkového účetního dokladu převezme náčelník lékárny výbavu zařízení. Přitom ji třídí na jednotlivé součásti zdravotnického zařízení podle předem připravených dílčích účetních dokladů;
- podle dílčích účetních dokladů a seznamů předmětů v soupravě odevzdá náčelník lékárny materiál náčelníkům součástí. Vzhledem k odpovědnosti za převzatý materiál doporučujeme tento postup: Na vyhrazených místech se po součástech provede komisionální prohlídka materiálu každé součásti. K tomu je možno sestavit několik přejímacích skupin (tříčlenných: zástupce lékárny, zástupce součástí, zástupce vydávajícího skladu). Nedostatků se písemně hlásí náčelníku lékárny. Náčelník lékárny po kontrole potvrdí celkový účetní doklad náčelníku vydávajícího skladu a přiloží seznam případných nedostatků. Druhý celkový účetní doklad si ponechá pro založení evidence. Náčelníci součástí potvrdí převzetí materiálu na dílčích účetních dokladech náčelníku lékárny a druhý si ponechají. První zůstává u náčelníka lékárny;

— převzatý materiál se nakládá na dopravní prostředky silami součástí zařízení. Při tom se přihlíží k plnému využití dopravních prostředků a k rychlosti vykládky a rozvinování součástí zařízení;

— náčelník lékárny doplní připravené hlášení o materiálním zabezpečení při dosažení pohotovosti podle celkového účetního dokladu;

— ve stanovenou dobu hlásí náčelník lékárny náčelníku zařízení dosažení pohotovosti lékárny k přesunu a předá mu hlášení o materiálním zabezpečení při dosažení pohotovosti.

2. den. Přesun, zaujetí prostoru a rozvinutí lékárny.

Úkoly pro cvičící:

- přesun do prostoru rozvinutí a zaujetí prostoru;
- rozvinutí lékárny;
- hlášení o připravenosti lékárny k provozu;
- účast příslušníků lékárny na plánovaném zaměstnání zařízení.

Metodické pokyny:

- po příjezdu do prostoru se na vyhrazeném místě k rozvinutí lékárny složí materiál z vozidla a vozidlo se odešle;
- postaví se zdravotnický stan;
- ve stanu se rozvinou jednotlivá pracoviště lékárny (přípravná a výdejna léčiv, sklad materiálu, přípravná sterilních roztoků, umývárna a prostor pro sterilizaci a destilaci);
- zajistí se přísun vody, která se naplní do vaku (nádrže);
- provedou se nutné terénní úpravy kolem stanu (vodní stružky apod.);
- ve stanovenou dobu hlásí náčelník lékárny dosažení pohotovosti lékárny k provozu.

3. den. Příprava na provoz lékárny, prohlídka součástí zařízení.

Úkoly pro cvičící:

- osvojení si obsluhy přístrojů a pomůcek všemi příslušníky lékárny;
- účast personálu lékárny na plánovaném zaměstnání zařízení.

Metodické pokyny:

- náčelník lékárny seznámí personál s funkcí přístrojů a pomůcek (destilační přístroj, autokláv, filtrační a rozplňovací aparatura atd.) a dbá, aby všichni pracovníci byli schopni je uvést do provozu a bezpečně je obsluhovat;
- náčelník lékárny seznámí personál s úkoly lékárny při cvičení zařízení podle námětu;
- náčelník lékárny při prohlídce lékárny ostatními součástmi podá procházejícím skupinám výklad o úkolech, vybavení a činnosti lékárny.

4. den. Provoz lékárny.

Úkoly pro cvičící:

- účast personálu lékárny na plánovaném zaměstnání zařízení;
- provoz lékárny.

Metodické pokyny:

- vyhotovení a vedení evidenčních dokladů lékárny;
- výroba destilované vody do zásoby;
- sterilizace obalů, prádla a ostatních pomůcek pro výrobu infúzních roztoků;
- příjem žádanek na léky a ostatní zdravotnický materiál;
- provozní porada k způsobu přípravy a výdeje léků a zdravotnického materiálu, rozdělení činností.

5. den. Provoz lékárny.

Úkoly pro cvičící:

- magistraliter příprava léků a příprava a výdej materiálu podle cvičných žádanek od součástí;
- účast personálu lékárny na plánovaném zaměstnání zařízení.

Metodické pokyny:

- náčelník lékárny osobně organizuje provoz lékárny. Pro magistraliter přípravu léků se používá zvlášť pro tyto účely vytvořená zásoba léčiv (ingrediencí) a obalového materiálu;
- připravené léky a materiál se vydávají součastem.

6. den. Provoz lékárny.

Úkoly pro cvičící:

- magistraliter příprava léků a příprava a výdej materiálu podle cvičných žádanek od součástí;
- příprava na ukončení činnosti.

Metodické pokyny:

- příprava a výdej jako předešlého dne;
- v odpoledních hodinách organizovat vrácení vyrobeného a vydaného materiálu;
- mytí a čištění upotřebeného provozního materiálu lékárny a uložení do souprav.

7. den. Svinutí, přesun a vrácení materiálu do skladu.

Úkoly pro cvičící:

- kontrola úplnosti materiálu lékárny a jeho uložení v soupravách;
- svinutí lékárny, naložení materiálu lékárny na dopravní prostředek a přesun;
- vrácení materiálu do skladu;
- hlášení o průběhu a výsledcích odevzdání materiálu.

Metodické pokyny:

- náčelník lékárny provede kontrolu úplnosti materiálu lékárny podle dílčího účetního

dokladu a kontrolu úplnosti souprav podle seznamů předmětů v soupravě;

— totéž provádějí ostatní náčelníci součástí se svým personálem;

— ztracený, poškozený nebo zničený materiál se sepisuje u každé součásti s uvedením příčin;

— odevzdání materiálu do skladu se provádí po součástech a je spojeno s jeho komisijní prohlídkou obdobně jako při výdeji. Odevzdání a kontrolu je účelné provádět v tomto pořadí: lékárna, operačně převazový blok, ostatní součásti zařízení. K urychlení kontroly doporučujeme opět vytvořit několik skupin (tříčlenných). Náčelníci součástí odevzdají při kontrole náčelníku lékárny seznam ztraceného, poškozeného nebo zničeného materiálu. Náčelník lékárny po kontrole podepíše dílčí účetní doklad náčelníkovi součásti a ponechá u sebe. Sestaví celkový seznam ztraceného, poškozeného nebo zničeného materiálu. Při ukončení kontroly a odevzdání veškerého materiálu skladu dá si příjem potvrdit na celkovém účetním dokladu a předá skladu druhopis celkového seznamu ztraceného, poškozeného nebo zničeného materiálu;

— náčelník lékárny uzavře evidenční doklady;

— náčelník lékárny hlásí náčelníkovi zařízení odevzdání materiálu do skladu a předá mu veškerou přijatou dokumentaci včetně seznamů ztraceného, poškozeného nebo zničeného materiálu k dalšímu řízení.

Činnost je rozpracována na šest dnů praktického zaměstnání. Doba, kterou je možno věnovat praktickému výcviku, může být podle okolností různá. Pokládáme však za vhodné i v jiných časových podmínkách dodržet náplň dílčích zaměstnání lékárny podle této metodiky. Vedle odborné náplně klademe vždy důraz na správné odevzdání a převzetí materiálu a kontrolu jeho úplnosti.

Ze souprav při cvičení používáme nespoteb- ní materiál, ze spotřebního jen hromadně vyráběné léčivé přípravky a obvazový materiál k výdeji podle připravených žádanek na zdravotnický materiál. Pro zajištění magistraliter přípravy léků se nám osvědčilo vytvořit zvláštní zásobu léčiv (ingrediencí), k nimž přikládáme i potřebný obalový a adjustační materiál (filtrační papír, zátky, vatu, gázu, utěrky, štítky apod.). Tato zvláštní zásoba kryje potřebu materiálu podle předem připravených cvičných žádanek na výdej léků pro jednotlivé součásti. Některé ingredience v ní nahrazujeme. V těchto případech je na štítku obalu vždy uvedeno červeně: NÁHRADA. Obaly pro ingredience volíme shodné s obaly, v nichž jsou ingredience uloženy v soupravách.

Uvedená metodika napomáhá stmelení příslušníků zařízení a v jeho rámci i příslušníků lékárny. Umožňuje příslušníkům lékárny upevnit získané vědomosti a získat praktické dovednosti a návyky. Základní podmínkou úspěchu

je náročnost jejich nadřízených. Vojáci v záloze jsou díky výkonu svého povolání zvyklí pracovat tak, aby jejich práce přinášela užitek. Nic na jejich výcvik nepůsobí tak nepříznivě, jako různé úlevy a zjednodušování, které vyvolávají nesprávné představy o soudobých podmínkách jejich činnosti za války. Vojáci v zá-

loze získávají potřebné dovednosti a návyky tehdy, jestliže se výcvik provádí v podmínkách maximálně blízkých podmínkám bojové činnosti, ve složitých a obtížných situacích, v těsném spojení s jejich morálně politickou a psychologickou přípravou a s výchovou jejich psychické a fyzické odolnosti.